

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. ПРАВНИ ОСНОВ

Чланови 3, 5. и 6. Закона о енергетици („Службени гласник РС” бр. 145/14 и 95/18 – др. закон, 40/21, 35/23 – др. Закон, 62/23, 94/24).

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОГРАМА ОСТВАРИВАЊА СТРАТЕГИЈЕ

Република Србија је потписала Споразум из Париза који је ратификован у Народној скупштини Законом о потврђивању Споразума из Париза („Службени гласник РС- Међународни уговори“, број 4/17) као и Декларацију из Софије о Зеленој Агенди за Западни Балкан (потписану 10. новембра 2020. године). Сагласно томе као и Одлуци Министарског савета D/2021/14/МС-ЕпС односно обавезама из Уговора о оснивању Енергетске заједнице између Европске заједнице и Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије и Привремене Мисије Уједињених нација на Косову у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација ("Службени гласник РС", број 62 од 19. јула 2006.) а у циљу дефинисања процеса енергетске транзиције и циљева у области енергетике и климе, Република Србија је усвојила нови стратешки и плански документ којим се дефинише енергетска политика:

- Интегрисани национални енергетски и климатски план Републике Србије до 2030 године са визијом до 2050. године („Службени гласник РС“ број 70/2024). Интегрисани национални енергетски и климатски план Републике Србије до 2030 године са визијом до 2050. године дефинише нове циљеве у области енергетске ефикасности, обновљивих извора енергије и смањења емисија гасова са ефектом стаклене баште за 2030.године са визијом до 2050. године као и процес енергетске транзиције.

- Стратегију развоја енергетике Републике Србије до 2040.године са пројекцијама до 2050.године („Службени гласник РС“ број 94/2024), (у даљем тексту Стратегија развоја енергетике).

У складу са члановима 3,5.и 6. Закон о енергетици, Министарство рударства и енергетике је припремило Предлог програма остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2040.године са пројекцијама до 2050.године, за период од 2026.године до 2028.године (у даљем тексту: Програм).

У процесу израде Стратегије развоја енергетике и Програма формирана је Радна група коју поред представника Министарства рударства и енергетике, чине и представници следећих институција, организација и удружења:

- Министарство заштите животне средине
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
- Привредна коморе Србије
- Агенција за енергетику Републике Србије
- Електромрежа Србије АД
- Електропривреда Србије АД
- Електродистрибуција Србије доо
- НИС АД

- ЈП Србијагас
- Дистрибуцијагас Србија доо
- Транспортгас Србија доо
- Транснафта АД
- SEEPEX АД
- PЕС фондација,
- Удружење "Београдска отворена школа",
- Удружење "Центар за екологију и одрживи развој"
- Европска банка за обнову и развој.

Анализе за дефинисање сценарија и нових циљева енергетске политике као и макроекономске и финансијске анализе урађене у оквиру процеса израде Интегрисаног националног енергетског и климатског плана Републике Србије до 2030 године са визијом до 2050. године и да су коришћене као подлога за израду Стратегије.

У процесу израде Предлога програма припремљен је и Извештај о стратешкој процени утицаја Програма на животну средину, спроведен процес раних консултација, јавне расправе и припремљени Извештај о раним консултацијама као и Извештај о одржаној јавној расправи.

Сагласно преузетим међународним обавезама неопходно је дефинисати што је могуће пре нову енергетску политику и усвојити релевантна стратешка документа неопходна за спровођење те политике а у циљу обезбеђења и спровођења релевантних финансијских и других мера неопходних за испуњење обавеза.

Из свих наведених разлога предлаже се Влади да донесе Предлог програма.

III. ОБЈАШЊЕЊА ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Предлог програма садржи све елементе предвиђене чланом 6. Закона о енергетици који су приказани по енергетским подсекторима. Приказани су енергетски објекти које је неопходно изградити и реконструисати ради сигурности снабдевања, повећања енергетске ефикасности и смањења утицаја на животну средину, при чему се ради о коришћењу савремених технологија за производњу енергије и енергената. У делу о електроенергетском систему посебно је обрађено коришћење напредних технологија за управљање електроенергетским системом. Обим коришћења обновљивих извора енергије као последица предвиђених мера и активности приказан је у поглављима 5.1-5.4. За сваку меру приказана је процена финансијских средстава и наведени су извори финансирања.

Предлог програма садржи следећа поглавља:

- Увод у коме се наводе разлози за доношење Програма.
- Правни оквир на основу којег је припремљен Програм.
- Садржај Програма који је дефинисан чланом 6. Закона о енергетици.
- Преглед циљева, мера, активности и пројеката по енергетским секторима где су по областима енергетике детаљно сагледане мере, пројекти и активности.
- Ефекти реализације Програма у оквиру којег су приказани кумулативни ефекти предложених мера, пројеката и активности.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ

Укупне вредности инвестиција потребних за реализацију мера из Предлога програма приказане су у Табели. Од укупно потребних 850,55 милијарди динара, највећи део средстава, око 67,7% ће се обезбедити из кредита пословних банака и међународних финансијских институција, око 24,0% су сопствена средства енергетских компанија, док је за око 8,2% средстава предвиђено да буду обезбеђена из Буџета Републике Србије. Посматрано секторски, на електроенергетски сектор отпада око 76,7% потребних средстава, при чему је око 44,5% инвестиција везано за пројекте коришћење ОИЕ за производњу електричне енергије. Удео свих осталих сектора је појединачно мањи од 10%: сектор природног гаса 8,4%, сектор нафте 5,2%, сектор угља 4,4%, сектор топлотне енергије 4% и сектор енергетске ефикасности 1,3%.

Планирана средства за реализацију Предлога програма обезбедиће се у складу са билансним могућностима буџета Републике Србије.

Табела : Инвестициона вредност мера из Предлога програма (хиљ. RSD)¹

Сектор/ Област деловања	Буџет РС/ЈЛС	Сопствена средства привредних субјеката	Остали извори	Укупно
Електроенергетски сектор	33.125.399	141.818.014	477.793.993	652.737.406
Сектор топлотне енергије	11.725	0	33.594.633	33.606.358
Сектор ОИЕ	23.450	0	378.352.853 ²	378.376.303
Сектор енергетске ефикасности ³	8.576.365	0	2.208.782	10.785.147
Сектор природног гаса	23.332.500	762.125	47.062.000	71.156.625
Сектор нафте	4.647.000	24.130.000	15.574.000	44.351.000
Сектор угља	0	37.794.350	0	37.794.350
Праведна транзиција и енергетско сиромаштво	93.800	0	0	93.800
Сума	69.810.239	204.504.489	576.233.408	850.548.136

¹ Подаци нису коначни и односе се само на оне пројекте/активности за које су познате вредности.

² Урачунато већ у електроенергетском сектору.

³ Без инвестиција које су већ урачунате у сектору топлотне енергије.

